

Kasvimakrofossiilitutkimus Mikkeli Lampila 2009
Santeri Vanhanen 2009

Olen tutkinut neljä FM Katja Vuoriston johtamalla Mikkelin Lampilan koekaivauksilla otettua makrofossiilinäytettä. Makrofossiilinäytteiden tarkoituksena on ollut etsiä mahdollista ajoitettavaa materiaalia ja selvittää kohteen luonnetta. Näytteet kellutettiin hanavedellä sekä vesiseulottiin. Kellutuksessa seulan suurin silmäkoko oli 0,6 mm ja vesiseulonnassa 1 mm. Tämän jälkeen materiaalista poimittiin talteen kasvinosat sekä arkeologiset löydöt stereomikroskoopin (Leica) avulla. Kasvinosat tunnistettiin kirjallisuuden ja internet-tietokannan (Cappers et al. 2006) avulla. Kasvien nimet perustuvat Retkeilykasvioon (Hämet-Ahti et al. 1998), ja niitä säilytetään Museovirastolla. Näytteiden tiedot ja niistä löytynyt materiaali on esitetty seuraavalla sivulla.

Näytteet olivat kahden litran suuruisia. Hiilen- ja sklerootioiden määrä on arvioitu asteikolla vähän - jonkin verran – paljon, (X,XX,XXX). Näytteissä oli paljon hiiltä ja sklerootioita jonkin verran tai paljon.

Näytteistä löytyi jonkin verran hiiltyneitä kasvinosia. Näistä mielenkiintoisimmat olivat kiviröykkiön alta löytyneet ohran (*Hordeum vulgare*) jyvä ja vadelman (*Rubus idaeus*) siemenet. Tämän lisäksi samasta näytteestä löytyi palaneita luita, joista yksi oli kalan nikama. Arkeologisia löytöjä olivat myös kvartsin kappaleet, joita löytyi alimmasta muinaispeltokerroksesta ja röykkiön alta. Röykkiön alta löytyi myös yksi hiiltyneet hyönteisen jäännös. Hiiltyneenä löytyi myös kuusen (*Picea abies*) neulasia, käpysuomuja ja siemen ja ketunleivän/käenkaalin (*Oxalis acetosella*) siemen. Eniten kuusen neulasia löytyi peltokerrosten alta löytyneestä fossiilisesta turvekerroksesta. Nämä voivat olla jäänteitä metsän raivauksesta.

Hiiltymättömänä näytteistä löytyi jauhosavikan- (*Chenopodium album*), vadelman (*Rubus idaeus*) ja peltoemäkin (*Fumaria officinalis*) siemeniä, jotka ovat luultavimmin resentin sekoittumisen tulosta. Jauhosavikkaa kasvoi myös modernissa pellossa. Näitä olikin enemmän lähempänä pintaa olevassa peltokerroksessa. Vadelmia oli kuitenkin selkeästi eniten röykkiön alta otetussa näytteessä.

Makrofossiilinäytteiden perusteella röykkiön alapuoliseen maahan liittyy jonkinlaista ihmistoimintaa, joista ovat todisteena ohran jyvä, palaneet luut ja kvartsin kappaleet. Hiiltyneestä turvekerroksesta löytyneet kuusen jäänteet ovat luultavastikin merkki paikalla kasvaneesta metsästä, joka on raivattu viljelyskäyttöön.

Näyte 2

Näytteenottopaikka: modernin peltomullan alla oleva muinaispeltokerros

Hiiltyneet kasvinjäänteet: 1 kuusen (*Picea abies*) neulasen fragmentti

Hiiltymättömät kasvinjäänteet: runsaasti jauhosavikan (*Chenopodium album*) siemeniä

Hiili: XXX

Sklerootiot: XX

Näyte 3

Näytteenottopaikka: alin muinaispeltokerros

Hiiltyneet kasvinjäänteet: 12 kuusen (*Picea abies*) neulasen fragmenttia, käenkaalin/ketunleivän (*Oxalis acetosella*) siemen, silmu, 1 tunnistamaton (indet.) kasvinosa

Hiiltymättömät kasvinjäänteet: vähän jauhosavikan (*Chenopodium album*) siemeniä

Arkeologiset löydöt: pala kvartsia, mahdollinen palaneen saven kappale

Hiili: XXX

Sklerootiot: XX

Näyte 4

Näytteenottopaikka: raivausröykkiön (?) alta

Hiiltyneet kasvinjäänteet: ohran (*Hordeum vulgare*) jyvä, 2 vadelman (*Rubus idaeus*) siementä, 44 kuusen (*Picea abies*) neulasen fragmenttia, 1 kuusen (*Picea abies*) käpysuomun fragmentti, silmu, 7 tunnistamatonta (indet.) kasvinosaa

Hiiltymättömät kasvinjäänteet: 30 vadelman (*Rubus idaeus*) siementä, vähän jauhosavikan (*Chenopodium album*) siemeniä

Muut: hiiltynyt hyönteiset kappale

Arkeologiset löydöt: 3 palaa kvartsia, 28 palaneen luun fragmenttia (1 kalan nikama)

Hiili: XXX

Sklerootiot: XX

Näyte 5

Näytteenottopaikka: fossiilinen turvekerros peltokerrosten alta

Hiiltyneet kasvinjäänteet: runsaasti (yli 100) kuusen (*Picea abies*) fragmenttia, kuusen (*Picea abies*) käpysuomun fragmentti, kuusen (*Picea abies*) siemen

Hiiltymättömät kasvinjäänteet: 1 vadelman (*Rubus idaeus*) siemen, peltoemäkki (*Fumaria officinalis*)

Hiili: XXX

Sklerootiot: XXX

Lähteet:

Cappers, R.T.J., Bekker, R.M., Jans, J.E.A. 2006: Digitale Zadenatlas van Nederland. Groningen. Barkhuis publishing & Groningen university library.

Hämet-Ahti, L., Suominen J., Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. 4. painos. Helsinki. Luonnon-tieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo.